

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- Kompassin tarkoitus ja tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Digikompassi tarjoaa hyvät lähtökohdat myös seuraavan vaalikauden linjauksille.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- Kompassin taustaksi kuvataan hyvin Suomen haasteita ja mahdollisuuksia digitalisaation ja datatalouden kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Myös kyberturvallisuutta koskevat haasteet on nostettu hyvin esiin muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa.

- Korkean koulutustason Suomelle digitalisaatio tarjoaa suuria mahdollisuuksia luoda talouskasvua ja hyvinvointia. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että kevennetään ja puretaan digitaalista kehitystä hidastavaa tai jopa estävää sääntelyä.

- Hyvin toimivat tietoliikenneyhteydet ovat erittäin tärkeitä nyky-yhteiskunnassa. Digitalisaatio, yritysten ja yhteisöjen tuottavuuden kasvu, arjen toimet ja toisaalta palvelut edellyttävät laadukkaita tietoliikenneverkkoja, joita kaikkien kansalaisten ja yritysten on mahdollisuus hyödyntää. Vaikka Suomi on väestömäärältään pieni ja harvaan asuttu maa, mobiililaajakaistayhteydet ovat kaikkien saatavilla edullisilla hinnoilla.

-Suomen edistysellinen taajuuspolitiikka on mahdollistanut suomalaisille erinomaiset verkot ja maailman suurimman mobiilidatan käytön. Kun taajuushuutokaupoilla ei ole kohtuuttomasti rahastettu, rahat on voitu käyttää verkkojen rakentamiseen ja asiakashinnat ovat pysyneet alhaisina. Suomi varmisti myös ensimmäisten maiden joukossa 5G-käyttöön sopivien taajuuksien saatavuuden. Nyt olemmekin 5G-edelläkävijä maailmassa.

- Digitaalisen yhteiskunnan toiminta on kaikissa tilanteissa varmistettava. Jatkossakin voidaan tuottaa markkinaehtoisesti luotettavasti toimivat, varmennetut tietoliikenneverkot ja asiakkaille nopeita yhteyksiä hyödyntävät turvalliset palvelut. Esimerkiksi koronapandemiassa yhteiskunnan ja yritysten toiminta, kuten etätyö ja opiskelu, ei olisi ollut mahdollista ilman laadukkaita, luotettavia ja turvallisia yhteyksiä. Kyberturvallisuustoimintaa tukevat vuosi sitten aikaansaadut hyvät ja tasapainoiset sähköisen viestinnän palvelulain verkkoturvallisuutta koskevat pykälät.

- Tieto hallitsee tulevaisuuden liikenne- ja viestintäarkkitehtuuria. Tietoa hyödynnetään moninasiin palveluihin ja tuotteisiin. Data on arvokasta pääomaa ja infrastruktuuria. Tiedontuottaja voi myydä tai luovuttaa tietojaan luotettavalle toimijalle ja saada sen avulla käyttöönsä toivomiaan palveluja. Yritykset hyödyntävät avointa julkisen sektorin dataa palveluidensa pohjana ja kilpailevat monipuolisessa tiedon hyödyntämisessä. Tekoälyn avulla yritykset voivat lisätä tuotteisiin ja palveluihin ominaisuuksia, jotka tuottavat asiakkaille ja käyttäjille entistä suurempaa lisäarvoa. Tekoäly yhdistettynä analytiikkaan, robotisaatioon ja automaatioon mahdollistaa tuottavuuden ja joustavuuden kasvun sekä täysin uudet toimintatavat, tuotteet, palvelut ja liiketoimintamallit. Tekoäly näkyy arkielämässä uusina ja aiempaa parempina palveluina. Esimerkiksi terveydenhuollossa tekoäly analysoi tutkimusaineiston muutamassa sekunnissa ja parantaa diagnoosin tarkkuutta.

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-Tavoitteet ovat kannatettavia. Digitaalinen ja teknologinen kehitys on muuttanut ja muuttaa työn luonnetta ja työelämän osaamistarvetta nopeasti. Muutokseen vastaamiseen tarvitaan mm. joustavia työskentelymuotoja, tekoälyn ja automaation fiksua hyödyntämistä, lisää matemaattisten aineiden, ohjelmoinnin sekä tieto- ja viestintätekniikan osaajia ja joustavia koulutusratkaisuja.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

- Tavoitteet ovat kannatettavia. Entistä paremmat laajakaistayhteydet tulee toteuttaa markkinaehtoisesti korostamalla kysyntää sekä edistämällä kiinteää ja langatonta laajakaistaverkkoa tasapainoisesti. Teleyritysten investoinnit ovatkin jo useiden vuosien ajan olleet puolen miljardin euron vuositasolla. Laajakaistarakentamisen esteitä tulee poistaa esim. kuntien lupakäytäntöjä yhdenmukaistamalla ja keventämällä sekä siirtymällä lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn. Lisäksi uudet rakentamistavat, kuten mikrosahaus tulee sallia. Valtion ja kuntien tulee mahdollistaa julkisen infran hyödyntäminen. Tukiasemien sijoitusoikeus on toteutettava kohtuullisin ehdoin valtion ja julkishallinnon omistamiin kiinteistöihin. Junakuuluvuuden parantamiseen on perusteltua ohjata julkista täsmätukea, joka osaltaan tukisi liikkuvaa monipaikkaista työtä ja edistäisi pendelöintiä.

-Suomen kansallinen huoltovarmuus on kaikissa oloissa varmistettava tietoliikenteen ja ICT-palveluiden osalta. Kyberturvallisuuden merkitys kasvaa koko ajan. Suomessa onkin kasvanut tietoisuus kyberturvan tärkeydestä. Suomalaisten, niin yritysten, yhteisöjen kuin kansalaisten tulee

ottaa käyttöön tietoturvapalveluita ja pitää huolta siitä, että omien laitteiden tietoturva on kunnossa. Näin suojellaan itsensä lisäksi myös muuta yhteiskuntaa tietoturvauhilta.

- Sähkön hinta on merkittävä kustannuskomponentti kasvavassa datansiirtotarpeessa. Pysyäksemme kehityksen kärjessä on huolehdittava siitä, ettei tietoliikenneverkkojen käyttämän sähkön hinta nouse esteeksi, vaan verkkoinvestoinnit voidaan jatkossakin toteuttaa Suomen kilpailukyvyyn turvaamiseksi ja parantamiseksi. Digitaalinen infra tulisikin sähköverotuksessa siirtää alemman sähköverokannan piiriin.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

- Tavoitteet ovat kannatettavia erityisesti digiteknologioiden ja digivihreän siirtymän investoinneissa ja hyödyntämisessä. Lisäksi EU-sääntelyn riskit yrityksille on hyvin tiedostettu. Datapolitiikassa eurooppalaisia toimijoita ei pidä ylisäännellä yhdysvaltalaisiin tai kiinalaisiin toimijoihin nähden. Esimerkiksi vireillä oleva EU-tekoälysäätely on tehtävä kevyesti siten, että tuotekehitys jatkossakin turvataan. Kansallista kilpailuetua voitaisiin saada mm. jatkamalla julkisen datan mahdollisimman laajaa avaamista uusien digipalveluiden vauhdittamiseksi.

- Kaiken kaikkiaan Suomessa telemarkkinassa on kova kilpailu kolmen toimijan kesken. Kilpailu on hyväksi kuluttajille ja yhteiskunnalle. Jatkossa asiakkaiden vapautta vaihtaa operaattoria tulee vahvistaa, jotta asiakkaita ei lukita määräaikaisilla sopimuksilla.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

- Julkishallinnon tulee määrätietoisesti digitoida julkisia palveluita hyödyntämällä yritysten tuottamia palveluja. Kun sähköisten palvelujen tarjonta ja käyttö lisääntyvät, julkinen palvelutuotanto tehostuu ja yhteisiä verovaroja säästyy. Kaikki minkä voi digitoida, kannattaa digitoida. Julkisen sektorin kilpailuttamisosaamiseen tulee panostaa. Julkisen hallinnon rooli on luoda edellytyksiä digitaalisten palvelujen syntymiselle, ei pääsääntöisesti tuottaa niitä itse. Esimerkiksi sähköisen tunnistamisen toimivaa markkinaa ei pidä sotkea uudella valtion varmenteella. Suomi menestyy digitaalitaloudessa julkishallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyöllä.

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

- Avaintulokset ovat kannatettavia. Netin käyttämisen tulee olla turvallista jokaiselle suomalaiselle. Kun suomalaisilla on käytössä tietoturvapalveluita, he suojelevat itsensä lisäksi myös muuta yhteiskuntaa tietoturvauhilta. Omasta digitaalisesta turvallisuudesta huolehtiminen onkin osa jokapäiväistä digiosaamista, jota jokaisella suomalaisella tulee olla.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

- Avaintulokset ovat kannatettavia. Entistä paremmat laajakaistayhteydet tulee jatkossakin toteuttaa markkinaehtoisesti, asiakaslähtöisesti ja teknologianeutraalisti. Palvelujen käyttäjille tärkeintä on saatavuus ja toimivuus, ei se, millä tekniikalla palvelut on toteutettu. Myös laajakaistarakentamiseen suuntautuvan julkisen tuen tulisi olla teknologianeutraalia.

- Menestynyttä ja Suomelle edelläkävijyyden mahdollistanutta taajuuspolitiikkaa tulee jatkaa.

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

- Avaintulokset ovat kannatettavia esimerkiksi julkisten TKI-investointien ja yritysten ICT-investointien kasvujen osalta. Myös yritysten uuden digiteknologian ja datan hyödyntämiseen perustuvien palveluiden käyttöönotto on kannatettavaa. Yritysten kyberturvallisuuden perusvalmiuksien tukemista on perusteltua ja kannatettavaa kannustaa kybersetelillä.

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

- Avaintulokset ovat kannatettavia. Erityisesti julkishallinnon digitaalisten palveluiden ensisijaisuus ja se, että ne ovat tarjolla yhden rajapinnan kautta, on keskeistä. Luvitusten sujuvoittaminen ja nopeuttaminen on kannatettavaa ja niin yhteiskunnalle kuin yrityksillekin tärkeää. Julkisen sektorin tulee toimia digitalisaation mahdollistajana mm. asettamalla sääntely ja lainsäädäntö tukemaan ja edistämään digitalisointia. Julkisen sektorin tulee myös aktiivisesti toimia digitalisoijana mm. kehittämällä toimintaa ja järjestelmiä ketterien kokeilujen ja hankintamenettelyjen kautta. Julkisen hallinnon palveluiden digitalisoinnilla ja automatisoinnilla edistetään myös vihreää siirtymää.

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

-

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- Digikompassin tavoitteiden toteutumista ja Suomen digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kokonaiskuvaa seuraa ja ohjaa ministeriryhmä, jonka olisi perusteltua jatkaa seuraavallakin

vaalikaudella. Viestintä- ja digipolitiikassa on saavutettu menestystä ja luotu jatkuvuutta hyvällä ja ennakoivalla toimintatavalla yhteistyössä alan yritysten kanssa. Viestintä- ja digipolitiikan toteuttamista onkin perusteltua jatkaa nykyisellä toimintamallilla.

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

- Digikompassissa on perusteltua korostaa vihreää siirtymää. Onhan ICT-alalla iso kädenjälki energiansäästöä ja energiatehokkuutta toteutettaessa. Tietoliikennealan tarjoamat tuotteet ja palvelut auttavat kuluttajia ja muita toimialoja parantamaan omaa energiatehokkuuttaan muun muassa liikenteessä, teollisuudessa, rakentamisessa ja etätyössä. Digitalisaation hyödyntäminen on olennaisin osa vihreässä siirtymässä. Tehdään digitalisaatiolla kestävää tulevaisuutta.

Järvihaavisto Jyri
Elisa Oyj - Jyri Järvihaavisto